

رسالة المصطفى

www.ketab.ir

Bacus, Anne

سرشناسه: باکوس، آن
عنوان: کودک باهوش: ۱۵۰ [مد و پنجاه] روش برای رشد هوش کودک
تکرار نام پدید آور: مؤلفین آن باکوس، کریستیان رومان مترجمین زینب کاظم،
مسعود حبیب الهی و زینب کاشم، زیر نظر دکتر مهدی عابدینی

مشخصات نشر: قم، آوای ابتکار، ۱۳۹۸

مشخصات ظاهری: ۱۲۰ ص، مصور.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۸۶-۳۱-۷

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: عنوان اصلی:

Pour jouer avec lui de 1 jour...

یادداشت: اثر حاضر توسط انتشارات ابتکار دانش، یاران قلم و گنج عرفان چاپ گردیده است.

موضوع: کودکان - هوش آزمایشی

شناسه افزوده: رومن، کریستیان،

شناسه افزوده: عابدینی، مهدی، ناظر.

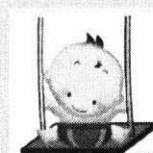
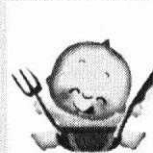
شناسه افزوده: حبیب الهی، مسعود، ۱۳۵۴ - مترجم

شناسه افزوده: زینب، کاظم، مترجم

رده بندی گنگره: ۱۳۹۸، ۴۰ ص ۲ ب / ۳ / ۳۳۱ BF

رده بندی دیویی: ۱۵۳/۹۳

شماره مدرک: ۳۹۸۹۹۳۳

کودک باهوش ۱۵۰ بازی برای رشد هوش کودک

ترجمین: آن باکوس، کریستیان رومان

مترجمین: مسعود حبیب الهی

تدوین: محمد سمعی

زیر نظر: دکتر مهدی عابدینی

ناشر: آوای ابتکار

نوبت چاپ: اول، ناشر ۱۳۹۸، (چهارم و پنجم کتاب)

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

کتابخانه حقوق این اثر برای انتشار محفوظ است

۰۲۵-۳۷۷۶۵۲۷

۰۲۵-۳۷۸۲۴۲۰

۰۲۵-۳۷۸۳۶۲۰

۰۲۵-۳۷۸۳۶۲۰

۰۲۵-۳۷۸۳۶۲۰

۰۲۵-۳۷۸۳۶۲۰

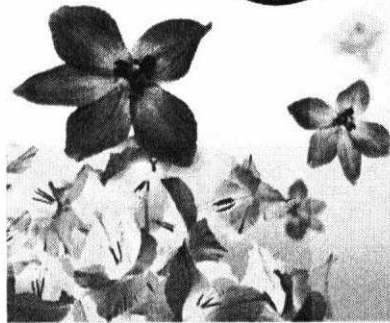
دفتر نشر:

دفتر پخش:

فاکس:

قلم، خ صفاویه، ک ۲۸، ک جلال زاده، ک شهریار، پ ۲۹

همراه:

کودک باهوش

(۱۵۰ روش برای دانشا هوش کودک)

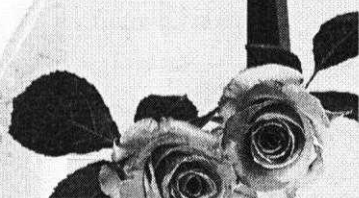
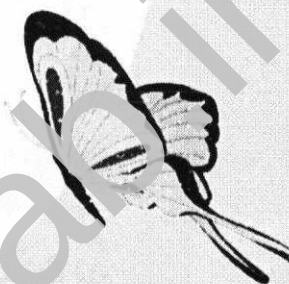
آن باکوس

کریستیان رومان

مترجم: زینب کاظم

تقديم به:

«فهرست»

۷	مقدمه
۷	 چگونه می‌توان کودک را برای رشد دادن
۸	 هر فردی دارای هوش خاصی است
۹	 نقش محیط
۱۰	 بازی و آمزش
۱۱	 در محیط خانه
۱۱	 عناصر رشد عقلی
۱۳	 مراحل رشد
۱۵	 تابلوی علائم
۱۶	● فصل اول / کودک از تولد تا یک سالگی
۱۷	 تا ماه چهارم
۱۸	 از چهار ماهگی تا هشت ماهگی
۱۹	 از نه ماهگی تا یکسالگی
۲۰	 در ماه‌های نخستین
۲۲	 ابتدا از ماه سوم
۲۶	 بازیهای دیگر
۲۶	 در شش ماهگی
۳۲	 از هشت تا نه ماهگی
۳۹	● فصل دوم / از سال دوم
۵۲	● فصل سوم / کودک از دو تا سه سالگی
۵۴	 توانایی‌های کودک در این سال
۷۱	● فصل چهارم / کودک از سه تا چهار سالگی

- فصل پنجم / کودک از چهار تا پنج سالگی ۸۷
- فصل ششم / کودک از پنج تا شش سالگی ۱۰۲
- و بعد از آن ۱۱۵
- ضمیمه ۱۱۷
- برخی مهارت‌ها که کارها را برای شما آسان می‌سازد ۱۱۷

از پنجاه سال قبل، بررسی‌های زیادی توسط محققین انجام شده است تا درک کودک و چگونگی پیشرفت او را بفهمند. سپس توانایی‌های کودکان رشد کرده، مورد اهتمام محققان قرار گرفت و آن‌ها را حیرت‌انگیز کرد که کودکان ما خیلی خلاصه نتایج را بررسی می‌کنند و دارای توانایی، استعداد و پختگی رودرس بوده و به زندگی بیش از آن‌که فکر می‌کنیم، اهمیت می‌دهند. اکنون و بعد از این اکتشافات، هر فردی با دیدگاهی تازه به کودک نگاه می‌کند. هر باری ممکن است توانایی‌های او را به کار گیرد و به او کمک کند تا آن‌چه را که انجام داده و یا دانسته، اهمیت دهد.

چگونه می‌توان به کودک برای رشد دادن توانایی‌های

فکری‌اش کمک کرد؟

هدف اساسی این کتاب از پیشنهاد این بازی‌ها گذشته از سرگرمی دست جمعی آن، تقویت رشد هوش کودک است. با انجام هر وظیفه‌ای، فکر کودک با تشویق و تمرین دارای فعالیت بیشتر می‌شود. منظور این نیست که بر وظایف فکری تمرکز کنیم و برای این‌که کودک از سن و سالش جلو بزند او را تشویق کنیم. شما نباید در برخورد با رشد فکری کودک منتظر بمانید که خودش بدون کمک پیشرفت کند.

هر چه قدر که در متنوع بودن واکنش‌های هوشی، خود به خود و طبیعی تلاش کردید، به همان اندازه توانایی‌های کودک افزایش می‌یابد و رغبت او نسبت به کسب بیشتر، عمیق‌تر می‌شود. باید به او چگونه کسب

کردن و بازی کردن با فعالیت فکری را فراتر از واقعیت‌ها یاد بدهیم. هدف تربیت این نیست که کودک نابغه بسازد، بلکه برای تربیت آن‌ها در محیطی گرم و تشویق کننده تلاش می‌کند.

به نظر ما هوش دارای ارزش کم و یک بعدی نیست که بعضی‌ها بر خلاف دیگران آن را به ارث می‌برند. هوش یک توانایی مرکب و متنوع است که از تعدادی عناصر متشکل می‌شود. همه‌ی کودکان به یک اندازه در یادگیری و اکتشاف رغبت نمی‌کنند. در این کتاب پیشنهادهایی به شما ارائه می‌کنیم که بهتر است این پیشنهادها در محیطی لذت‌بخش به کار بروند و آیا چیزی به اذت بازی می‌رسد؟

هر فردی دارای هوش خاصی است

میان همه‌ی کودکان در نوع رشد نکاتی مشترک وجود دارد و این عوامل مشترک، با پختگی جسمی و نفسی ارتباط دارد؛ اما باید توجه داشت که میان یک کودک با دیگری اختلاف زیادی وجود دارد و هیچ کودکی وجود ندارد که کاملاً شبیه کودک شما باشد. روش کسب آگاهی‌های میان کودکان مختلف است و از این روش رسیدن به کتابی که همه را در نظر داشته باشد بسیار سخت است.

خیلی طبیعی است که برخی از کودکان قبل از دیگران راه بروند، ولی ممکن است که کودک دیگری زودتر از این‌ها شمارش تا ده را یاد بگیرد. در این کتاب پیشنهادهایی ارائه شده است که ممکن است با سن و سال کودک شما هماهنگی نداشته باشد. کودک حق دارد که به بازی توجه نکند و یا این که یک بازی را بر دیگری ترجیح دهد. می‌توان به جای ناراحتی در ماشین یا بی‌حوصلگی در پارک‌ها، برای کودک یک تمرین

سرگرم کننده فراهم کنیم که توانایی‌های خود را به وسیله‌ی آن رشد دهد. با این روش‌ها مراحل رشد کودک خیلی تغییر می‌یابد. چیزی که مسلم است، این است که کودکی وجود ندارد که هوش نداشته باشد؛ مثلاً هوش خلاقیت، هوش در درکِ مجرد، هوش سازگاری با اوضاع اجتماعی، هوش مهارت‌های دستی، هوش قلب، هوش کلمه، هوش شماره‌ها و بعضی کودکان دارای هوش بینایی و شنوایی و بعضی دیگر دارای هوش در حرکت کردن و لمس کردن می‌باشند.

تاثیر محیط

عامل وراثت و همچنین محیطی که کودک در آن رشد می‌کند، تأثیر به سزایی در رشد هوش دارد و با آزمایش‌های متعدد مشخص شد که هوش و محیط دوست‌داشتنی، به رشد توانایی‌های کودک کمک زیادی می‌کند. سال‌های نخست، در رشد کودک نقش اصلی را ایفا می‌کند. نباید از آن چه که می‌تواند به کودک کمک کند دریغ کنیم باید به او کمک کنیم پایه‌های محکم آینده را بسازد. هر قدر که فرزندان رشد نمایند، سرعت رشد مغز او نیز بیشتر است و این رشد، قبل از ورود به مدرسه‌ی ابتدایی کامل می‌شود. انجمن‌های فکری و بخش‌های مخصوص فکر، یعنی راهی که به وسیله‌ی آن کودک شناخت‌های خود را تنظیم می‌کند و به وسیله‌ی آن از هوش خود استفاده می‌کند. همه‌ی این‌ها در سن شش سالگی کامل می‌شود و گویا به همین دلیل است که نوع آزمایش‌های اولیه و تعداد آن‌ها، اساس پیشرفت فکر در آینده هستند. پس نباید خانواده و مربیان فراموش کنند که می‌توان از راه بازی، در رشد دادن فکر و ابتکار و یاد گرفتن به کودک کمک کرد.

بازی و آموختن

کودک از راه سرگرمی رشد می‌کند و یاد می‌گیرد و میان بازی و یاد گرفتن فرقی قائل نیست. هم‌چنین هنگامی که روی چیزهایی که می‌خواهد آنها را بداند، کار می‌کند، در حال یادگیری است و برای همین کودک احساس می‌کند که نیاز به حرکت همیشگی دارد و آن را دوست دارد. هنگامی که کودک میان حرکات جدی و فکری خود پیوستگی ایجاد می‌کند و همیشه آنها را تکرار می‌کند، هوش کودک افزایش می‌یابد. بازی بهترین راه برای یادگرفتن به حساب می‌آید؛ زیرا آنچه که کودک به وسیله بازی کسب می‌کند، بدون تلاش و فکر کردن است. به علاوه سرگرمی که کودک به دست می‌آورد، به او فرصت می‌دهد که از جسم و حواس خود استفاده کند و به او فرصت می‌دهد که آگاهی‌های زیادی به دست بیاورد و به طور فعال تمرین کند. والدین باید برای کودکان خود یک محیط تفریحی فراهم کنند و به آنها فرصت آزمایش بدهند و به مقدار توان برای کودک خود وقت اختصاص دهند. همه‌ی آنچه فرزند می‌خواهد، این است که بزرگتر به او توجه کند و قسمتی از وقت و مهر خود را به او اختصاص دهد و هنگامی که با کودک بازی می‌کنید، همه‌ی این‌ها را برایش فراهم خواهید کرد. نباید فراموش کنیم که هنگامی که کودک تلاشش را انجام می‌دهد، از او تشکر کنیم و او را تشویق کنیم. اگر خلاف این رفتار کنیم و او را در موقعیت سختی قرار داده و او را به باخت وادار کردیم و نتیجه‌ای که به دست می‌آوریم، برخلاف آنچه که توقع داریم است. کودک منزوی می‌شود و اعتماد به نفس خود را از دست می‌دهد و دیگر قبول نمی‌کند که با ما یاد بگیرد. توجه داشته باشید که اگر موفق شد، باید به او تبریک گفت؛ واقعاً به او افتخار کنیم و به این

وسیله است که انگیزه‌اش قوی‌تر می‌شود. بازی‌هایی که در این کتاب پیشنهاد شده، به فرزند شما فرصت‌های طلایی می‌دهد و از شما وقت زیادی نمی‌برد، ولی وقت‌هایی را که برای فرزندان‌تان اختصاص داده‌اید، پر می‌کند.

در محیط خانه

در بررسی که در مورد روش تربیتی به عمل رسید، مشخص شد که خانواده‌ی بعضی از کودکان برتر که هر کدام در زمینه‌ی خاصی موفق هستند، همان روش را به کار بردند و در واقع ویژگی‌ها را بررسی کردند. مثلاً اگر کودک نخستین در راه‌های کودکی‌اش، محیطی سرشار از تربیت برایش فراهم بود، در آن محیط توانایی‌های او رشد می‌کند و به سوی اکتشاف عالمی که به آن‌ها احاطه دارد می‌رود. همچنین خانواده‌ی کودکان نیز به این نتیجه رسیدند که هر تعلیمی که صورت بگیرد، باید همراه با بازی و لذت بردن باشد. به همین دلیل والدین به تشویق و ایجاد انگیزه در کودکان پرداختند و به فرزندان خود آزادی انتخاب کردن آن‌چه که برایشان مهم است را دادند و همچنین به آن‌ها صمیمیت نشان دادند. همه‌ی این‌ها برای کودک یک محیط خانوادگی سرشار از عیجان، احترام و صمیمیت فراهم می‌کند.

عناصر رشد عقلی

کودک، محیطی که او را احاطه می‌کند را به شیوه‌ای که با شیوه‌ی بزرگترها فرق می‌کند، درک می‌کند و هر چه قدر که او کوچکتر بود، این اختلاف بیشتر است، ولی این ترکیب عقلی را به تدریج در مسیر رشد خود کسب می‌کند.

رشد کودک را چهار عنصر اساسی توضیح می‌دهد:

نخستین عنصر خجستگی است. کودک همراه با برخی توانایی‌ها متولد می‌شود؛ یعنی غیرارادی‌اند و نیاز به تمرین ندارند و به مرور زمان قسمت عمده‌ای از این‌ها از بین می‌روند. همچنین همراه با برخی توانایی‌های نهفته متولد می‌شود که هنگام تکامل دستگاه عصبی، ظهور پیدا می‌کنند. موقعیت‌هایی که این توانایی‌ها در آن پرورش می‌یابند، باعث می‌شود که امکان‌پذیری رشد آن‌ها کاملاً مشخص گردد.

دومین عنصر آزمایش مادی است و به این معنا است که کودک با محیط، چیزها، مکان‌ها و با افراد، تماس و ارتباط داشته باشد تا از ناحیه‌ی فکری رشد کند. از راه برخورد با کودکان دیگر یاد می‌گیرد که موقعیت خود را مشخص کند، میان آنها فرق قائل باشد و نتیجه‌های آنچه که انجام می‌دهد را درک کند.

سومین عنصر، انتقال فرهنگی - اجتماعی است. آنچه که کودک اکتشاف می‌کند، به او چگونگی حرف زدن، بازی کردن و حمام کردن را یاد نمی‌دهد. این‌ها رسوم زندگی روزمره را تشکیل می‌دهد و در هر تمدن و حتی خانواده‌ای مختلف است.

چهارمین و آخرین عنصر، تسلط ذاتی است. کودکان در درون خود نیرویی ایجاد می‌کنند که آن‌ها را به سوی سازگاری فکری هدایت کند و اجرا کردنش به طور مستمر بهبود می‌یابد.

اولین برنامه‌ی فکری بر اساس ربط دادن تجربه‌های جدید با چیزها و انواعی است که کودک به خاطر محدود کردن یا گسترده کردنشان با آن‌ها آشناست و اگر برایش امکان‌پذیر نبود، بخش‌های فکری جدیدی را می‌سازد. مفاهیم جدید را نمی‌توان پیشرفت داد، مگر کودک وقت کافی

برای درک مفاهیم قدیمی را داشته باشد. به این مثال توجه کنید: «آلین» سگ‌ها را می‌شناسد (تشخیص می‌دهد) و هر حیوانی را ولو این‌که سگ نباشد، سگ به حساب می‌آورد، ولی هرگز او سگ‌های بزرگ را ندیده است. او اولین بار، میان حیوان جدید با حیواناتی که تاکنون می‌شناسد، دنبال وجوه مشترک می‌گردد. ولی اگر این امر امکان‌پذیر نبود، در باغ وحش گرگ، کفتار یا هر حیوان دیگری را دید، در ذهنش یک مجموعه‌ی جدید، به وجود می‌آید.

مراحل رشد

شناختن بخش‌های فکری و رشد هوش کودک، بر حسب سن و سالی مختلف است و تمرین‌های پیشنهادی باید با سن کودک متناسب باشد و رشد فکری او را آسان‌تر کند. باری‌هایی به کودک‌تان پیشنهاد دهید که هر چه قدر زندگی‌اش کامل‌تر می‌شود، باعث اهتمامش شود و مناسب با سطح فکرش باشد. کوتاهی کردن از این آشنایی، ممکن است باعث کارهایی شود که فکر و کنجکاوی او را به ناامیدی بکشاند. در دو سال اول و دوم کودک دارای هوش «حسی - حرکتی» هستند. کودک محیط را با وسایلی که به او داده شده است، کشف می‌کند. به تدریج کودک با محیط خود سازگاری پیدا می‌کند و رفتارهایش با خواسته‌هایش هماهنگ می‌شوند. بعد از این مرحله، مرحله‌ی آمادگی کودک پیش می‌آید و دانش با هفت سالگی، کودک را همراهی می‌کند. در این مرحله، کودک روی تقلید کردن از دیگران بیشترین تمرکز دارد و آن‌چه که با آن ارتباط دارد، به نمایش درمی‌آورد. کودک به بازی‌های اشاره‌ای، جستجو و آزمایش‌های خود ادامه می‌دهد، اما سؤالاتی را مطرح می‌کند، از راه نگاه کردن یاد می‌گیرد و هر

چه را که می‌بیند، تقلید می‌کند. کودک در این سن خیلی تحت تأثیر حرف‌های بزرگترها قرار نمی‌گیرد و حیوانات و چیزهای جامد را زنده به حساب می‌آورد. قوه‌ی تخیل او خیلی گسترده است، ولی میان عالم واقعیت و عالم خیال فرق قائل نیست. برای این که پیشنهاد پیشرفت توان او را در زمانی مناسب مطرح کنیم باید به طور دقیق بدانیم که کودک چه زمانی برای پیشرفت کردن آمادگی دارد. نباید آن را قبل از وقت مناسب پیشنهاد داد تا او را به خودباختگی بکشانیم و نه بعد از وقت مناسب؛ زیرا ممکن است نیجه‌ای که باید از تمرین‌ها به دست بیاید، از بین برونند! اهمیت این کتاب از این جاست که به شما تمرین‌های با ارزشی پیشنهاد می‌دهد که آن‌ها را با کودک‌تان اجرا کنید. این بازی‌ها قبل از این که به شما ارائه شود، آزمایش شده است و همه‌ی آن‌ها استحقاق عبارت «سرگرم و مفید» را دارند. هر نوعی دارای صفات و هوش خاص خود می‌باشد که نسبت به آن‌ها برتری قائل است. بر شما واجب است که نسبت به آن‌ها آگاه باشید و توجه کنید و طبق آن‌ها با کودکان‌تان سازگاری کنید.

بیشتر این بازی‌ها نیازی به ابزارهای خاص ندارند. پس می‌توانیم هر جا که خواهیم و بدون این که خودمان را به زحمت بیندازیم، بازی کنیم. در ابتدای هر فصل تابلویی وجود دارد (با شماره‌های خاص خود) و به آن چه که تابلو به آن اختصاص دارد (در وسائل نقلیه، در سالن‌های انتظار، در خانه، در پارک‌های عمومی و ...) و به قوه‌هایی که آن‌ها را رشد می‌دهد (قوه‌ی حافظه، حرف زدن، قوه‌ی لامسه و...) اشاره می‌شود.